

Management pasiv bank

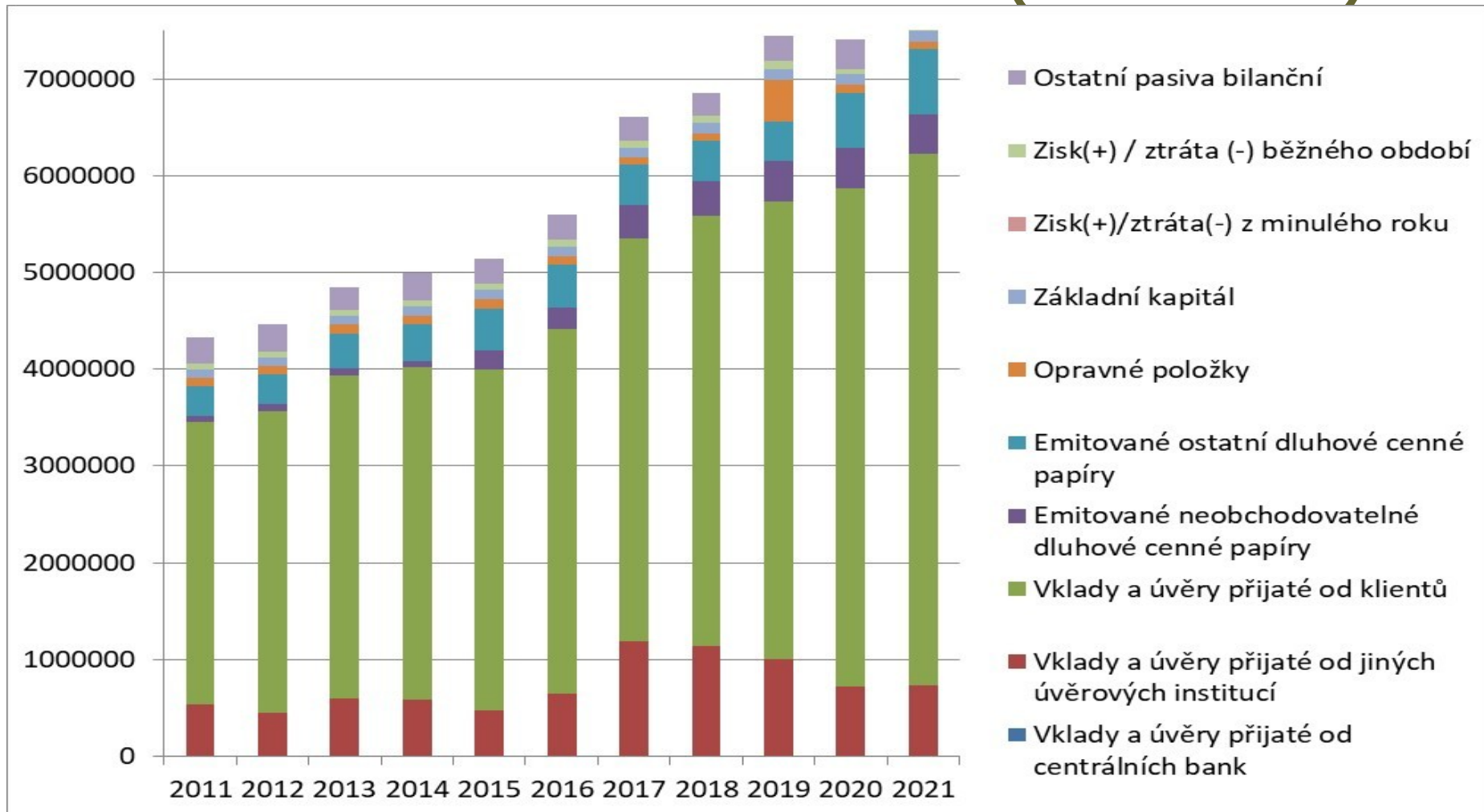
Pavla Klepková Vodová

Bilance banky

- strana pasiv: struktura zdrojů sloužících k financování majetku k určitému časovému okamžiku
- dle Vyhlášky č. 501/2002 Sb. pasiva bank tvoří:
 - závazky vůči bankám a družstevním záložnám
 - závazky vůči klientům – členům družstevních záložen
 - závazky z dluhových cenných papírů
 - ostatní pasiva
 - výnosy a výdaje příštích období
 - rezervy
 - podřízené závazky
 - základní kapitál
 - emisní ážio
 - rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
 - rezervní fond na nové ocenění
 - kapitálové fondy
 - oceňovací rozdíly
 - nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období
 - zisk nebo ztráta za účetní období

Hlavní položky pasiv českého bankovního sektoru (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=53337&p_uka=5&p_strid=AABAB&p_od=201712&p_do=202012&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C

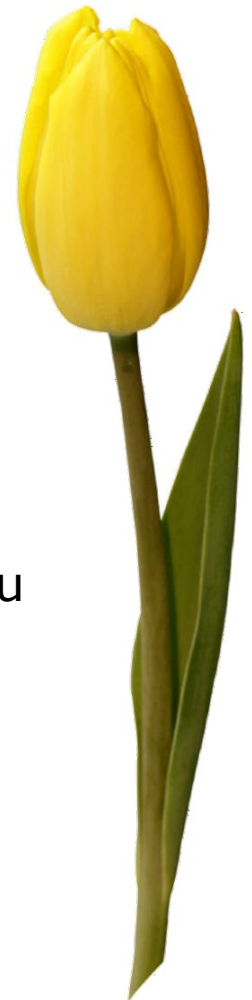
Hlavní položky pasiv

- kapitál
- depozita
- nedepozitní závazky

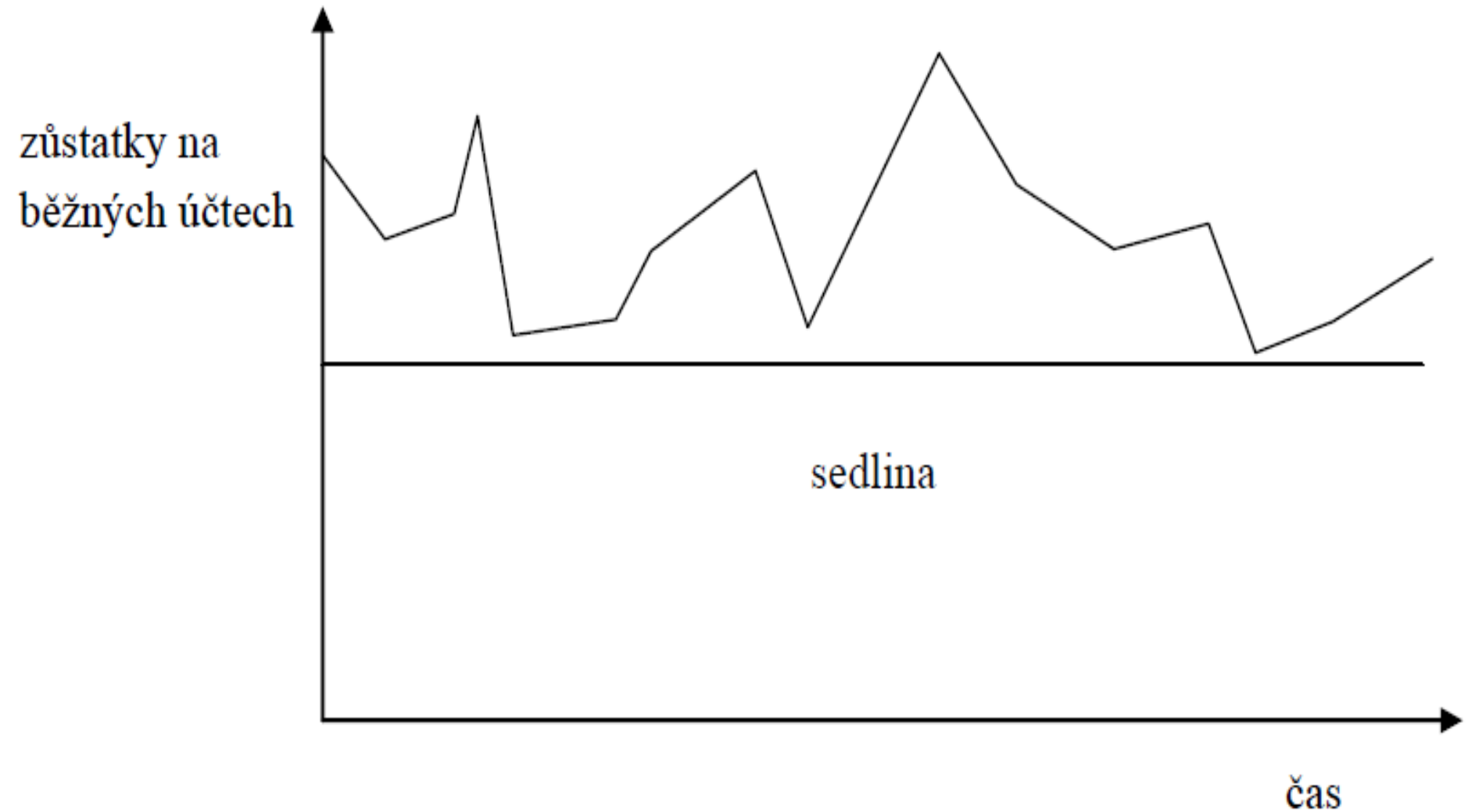

Depozita

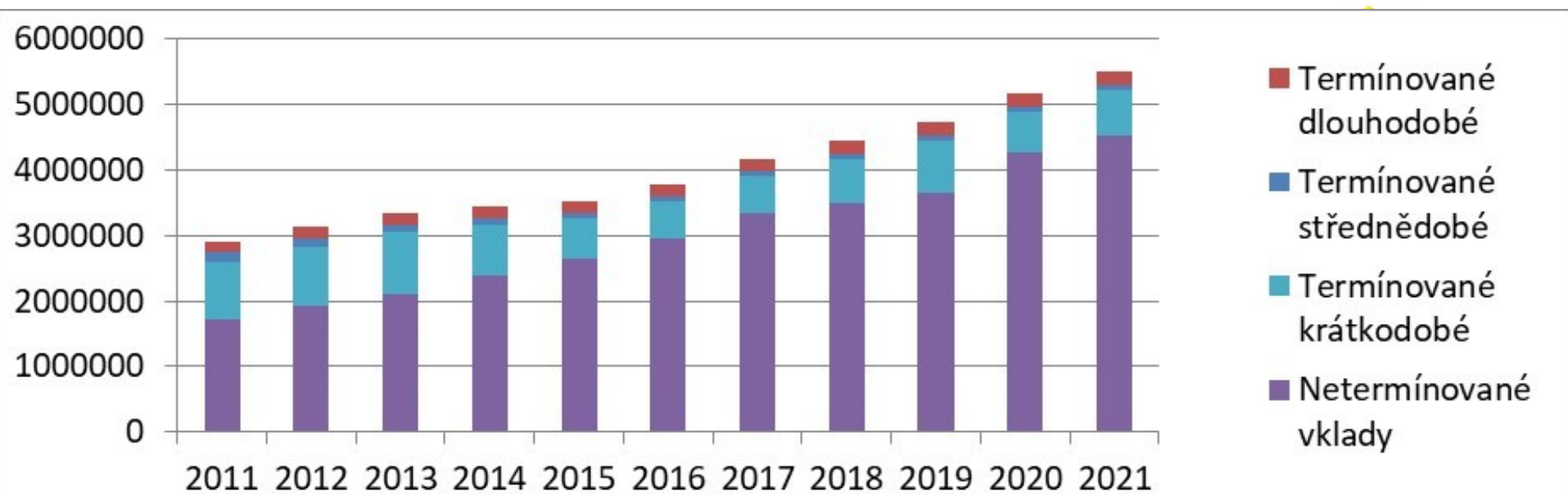
- nepřímý cenný papír, vydávaný bankou
- druhy depozit:
 - depozita na viděnou
 - pro banku důležitý zdroj financování:
 - velice levné zdroje
 - banka může profitovat z pozdějšího připisování peněz
 - funguje princip sedliny
 - termínovaná depozita
 - vklady na pevnou lhůtu či vklady s výpovědní lhůtou
 - spořicí účty
 - úsporné vklady
 - prostředky získané emisí dlužnických cenných papírů
 - mezibankovní depozita

Sedlina na běžných účtech

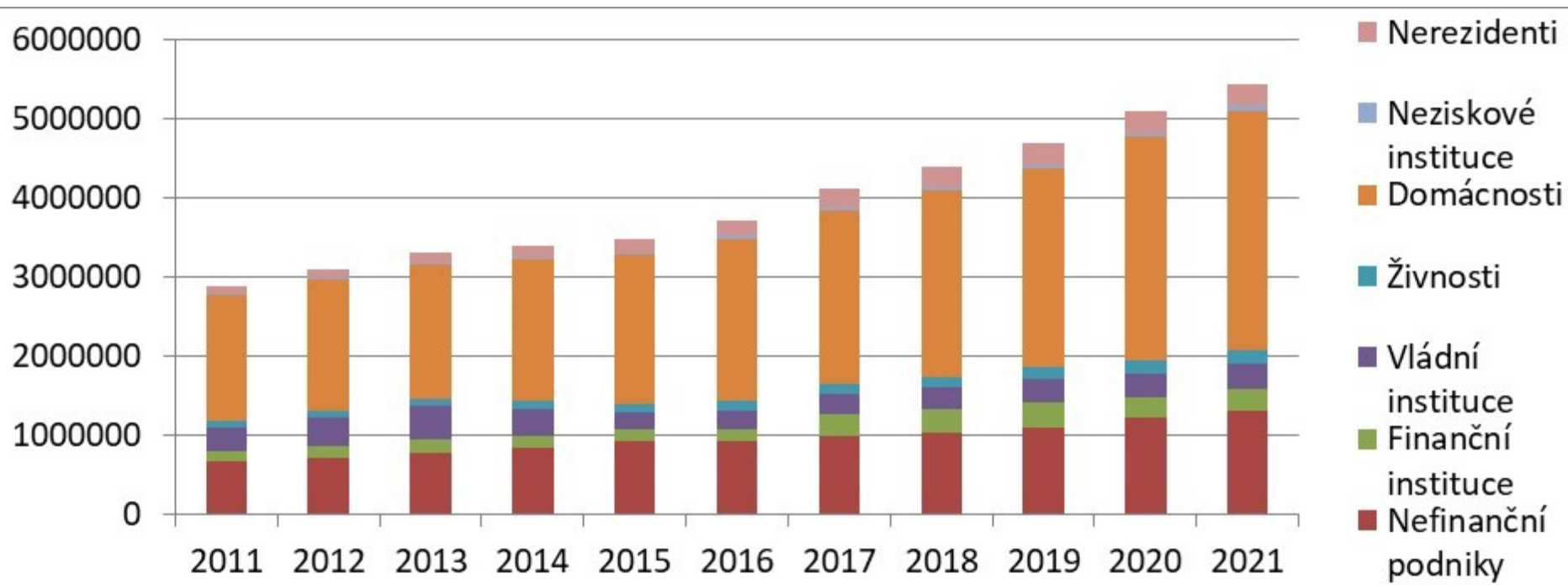
Depozita v českém bank. sektoru podle doby splatnosti (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=13278&p_uka=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6%2C7%2C8%2C9%2C10%2C11&p_strid=AABCAB&p_od=201912&p_do=202012&p_lang=CS&p_forma t=0&p_decsep=%2C

Depozita v českém bank. sektoru podle ekonom. sektorů (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=44898&p_strid=AABCAA&p_lang=CS

Zajištění depozit

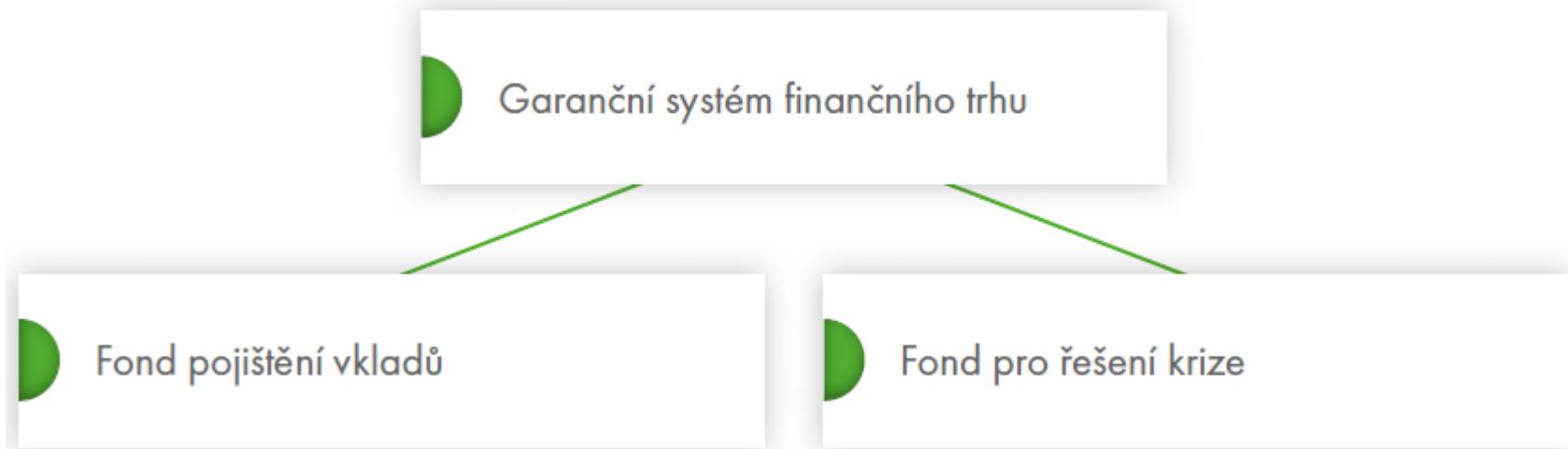
- funkce
 - preventivní
 - sanační
- spojeno s morálním hazardem
- formy:
 - státní garance
 - pojištění depozit
 - Všeobecný fond peněžních ústavů
 - Fond pojištění vkladů
 - Garanční systém finančního trhu

Run na banky

Garanční systém finančního trhu

- GSFT zajišťuje výplatu náhrad vkladů v případě, že by některá z bank, stavebních spořitelen či družstevních záložen byla označena Českou národní bankou za insolventní, nebo v případě, že by soud rozhodl o úpadku takové instituce

GSFT – výše příspěvků do fondů

- příspěvky do Fondu pojištění vkladů:
 - od 1. ledna 2016 výši odvodů vypočítává a stanovuje jednotlivým institucím ČNB na základě vypočtené rizikové váhy → výše odvodů se liší v závislosti na objemu vkladů uložených v každé instituci a na míře rizikovosti každé z nich
 - dle směrnice 2014/49/EU, o systémech pojištění vkladů se rizikově vážené příspěvky vybírají alespoň jedenkrát ročně, až do dosažení minimální požadované výše prostředků ve FPV odpovídající 0,8 % krytých pohledávek z vkladů (této výše musí být dosaženo nejpozději do 3. července 2024)
 - pokud prostředky ve FPV již dosáhly 0,8% objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí, ČNB stanoví příspěvky tak, aby jejich celková výše v příslušném roce odpovídala hodnotě 0,045 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí
- příspěvky do Fondu pro řešení krize:
 - výpočet, předpis a případné vymáhání jsou opět v kompetenci ČNB, která ukládá povinnost příspěvku rozhodnutím ve správním řízení
 - příspěvky jsou stanoveny individuálně pro každou instituci jinak a jejich výše závisí na řadě faktorů
 - celková výše prostředků ve fondu by měla do roku 2024 dosáhnout alespoň 1% krytých vkladů

Fond pojištění vkladů

- Které vklady jsou pojištěny?
- Na které vklady se pojištění nevztahuje?
- V jaké výši jsou vypláceny náhrady?
- V jaké lhůtě jsou náhrady vypláceny?

Výplata z Fondu pojištění vkladů

- jak se určí výše náhrady?
- limity pro náhradu v ČR:

Tabulka č. 2 Vývoj změny limitu pojištění pohledávek z vkladů a spoluúčasti oprávněných osob

Novela zákona o bankách	Účinnost od	Rozsah vyplácené náhrady v poměru k vkladu	Maximální limit v Kč	Maximální limit v eurech
156/1994 Sb.	29. 7. 1994	80 %	100 000	
16/1998 Sb.	6. 2. 1998	80 %	300 000	
165/1998 Sb.	1. 9. 1998	90 %	400 000	
319/2001 Sb.	7. 9. 2001	90 %		25 000
433/2008 Sb.	15. 12. 2008	100 %		50 000
156/2010 Sb.	31. 12. 2010	100 %		100 000

Pozn.: Od září 2001 je limit stanoven v eurech.

- dočasně vysoký zůstatek

Limit zvýšen na **200 000 EUR**

Probíhající výplaty z FPV:

- <https://www.garancnisystem.cz/p/robihajici-vyplaty/#text>

Tabulka č. 1 Náhrady vyplacené z Fondu pojištění vkladů do 31. 12. 2020

(v mil. Kč)

Pojištěná instituce	Vyplacená náhrada vkladu	Datum zahájení výplaty náhrad
Česká banka, a. s.*	948,61	11. 12. 1995
AB banka, a. s.	0,03	31. 1. 1996
První slezská banka, a. s.	217,48	15. 5. 1996
Podnikatelská banka, a. s.	1 073,54	17. 6. 1996
Realitbanka, a. s.	23,97	24. 7. 1996
Velkomoravská banka, a. s.	1 006,09	29. 7. 1996
Kreditní banka Plzeň, a. s.	580,30	23. 9. 1996
Pragobanka, a. s.**	414,13	1. 12. 1998
Universal banka, a. s.**	2 299,75	17. 5. 1999
Moravia banka, a. s.**	6 394,40	11. 10. 1999
Union banka, a. s.	12 366,79	17. 5. 2003
Plzeňská banka, a. s.	135,70	7. 6. 2003
Vojenská družstevní záložna	68,34	30. 5. 2011
UNIBON, spořitelní a úvěrní družstvo	1 805,96	23. 7. 2012
Úvěrní družstvo PDW, Praha	20,14	11. 3. 2013
Metropolitní spořitelní družstvo	12 014,98	27. 1. 2014
WPB Capital, spořitelní družstvo	2 780,45	14. 10. 2014
ERB bank, a. s.	3 508,49	20. 10. 2016
Celkem	45 659,15	

* výplata dodatečných náhrad byla zahájena 8. 6. 1998

** výplata dodatečných náhrad byla zahájena 4. 1. 2002

Tabulka č. 3 **Přehled výtěžnosti pohledávek za pojištěnými institucemi u ukončených konkurzních řízení a likvidací, stav k 31. 12. 2020**

(v mil. Kč)

Pojištěná instituce	Typ výplat	Celková výše pohledávky	Vráceno do Fondu pojištění vkladů	Výtěžnost (%)
Podnikatelská banka, a. s.	řádné	1 075,53	548,52	51,00
Pragobanka, a. s.	řádné + dodatečné	348,20	184,33	52,94
Plzeňská banka, a. s.	řádné	134,85	70,67*	52,41
Realitbanka, a. s.	řádné	24,20	0,00	0,00
Vojenská družstevní záložna	řádné	69,05	45,55	65,97
První slezská banka, a. s.	řádné	217,50	11,54	5,30
Kreditní banka Plzeň, a. s.	řádné	580,95	58,48	10,07
Česká banka, a. s.	řádné	961,67	20,73	2,16
Velkomoravská banka, a. s.	řádné	1 006,63	224,31	22,28
Universal banka, a. s.	řádné	1 862,64	788,72	42,34
Celkem		6 281,22	1 952,85	31,09

* kromě tohoto plnění obdržel Fond pojištění vkladů v roce 2004 z konkurzní podstaty Plzeňské banky, a. s., částku 1,025 mil. Kč jako doplatek příspěvku za pojištěné vklady za rok 2003

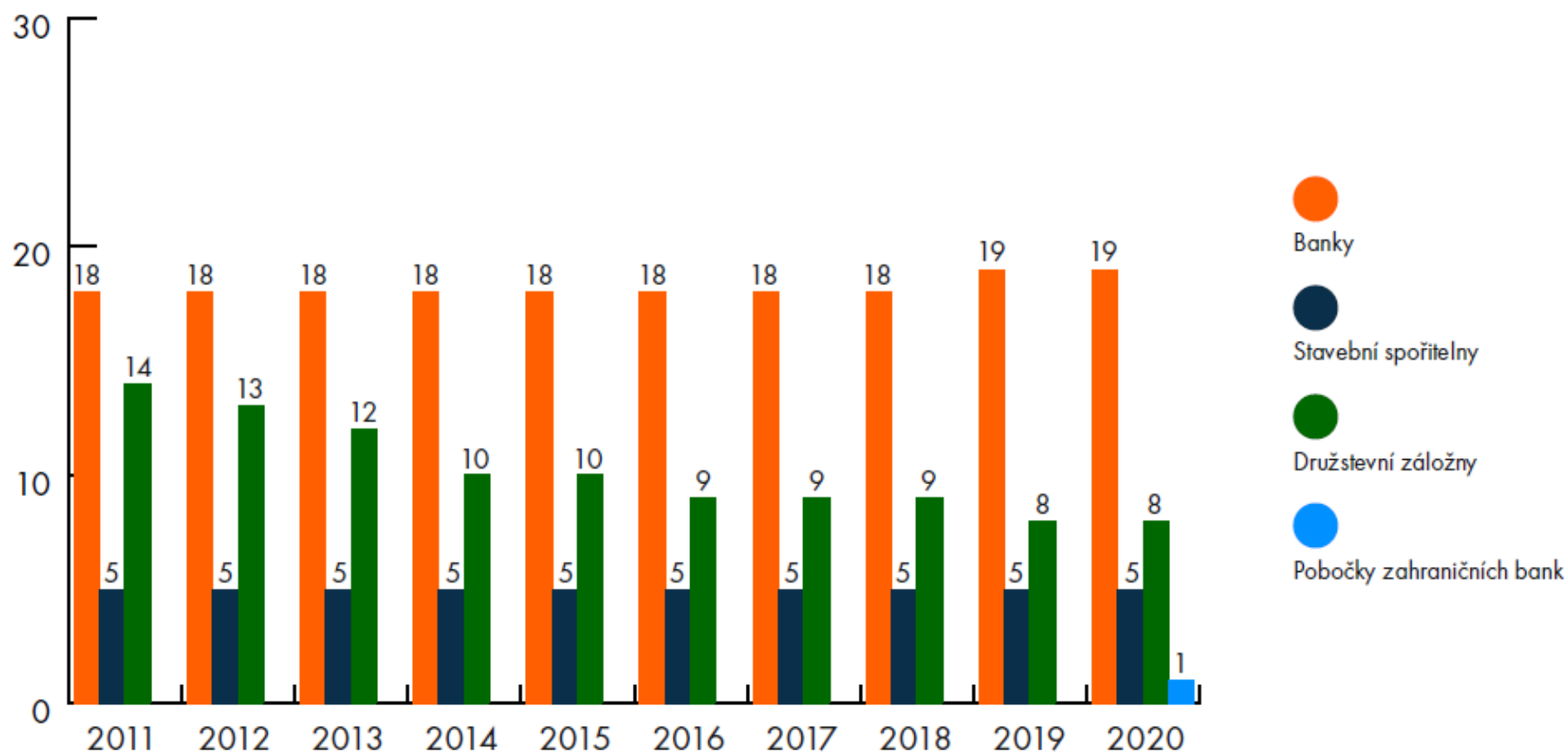
Tabulka č. 4 **Příspěvky pojištěných institucí hrazené do Fondu pojištění vkladů dle roku úhrady příspěvku za posledních 10 let**

Rok úhrady příspěvku	Částka v mil. Kč
2011	3 329,39
2012	3 526,62
2013	3 749,82
2014	4 260,52
2015*	4 417,47
2016**	2 055,54
2017	940,65
2018	1 003,03
2019	1 075,67
2020	1 145,66
Celkem	25 504,37

* v roce 2014 byla odvedena záloha na platbu příspěvku splatného v 1/2015

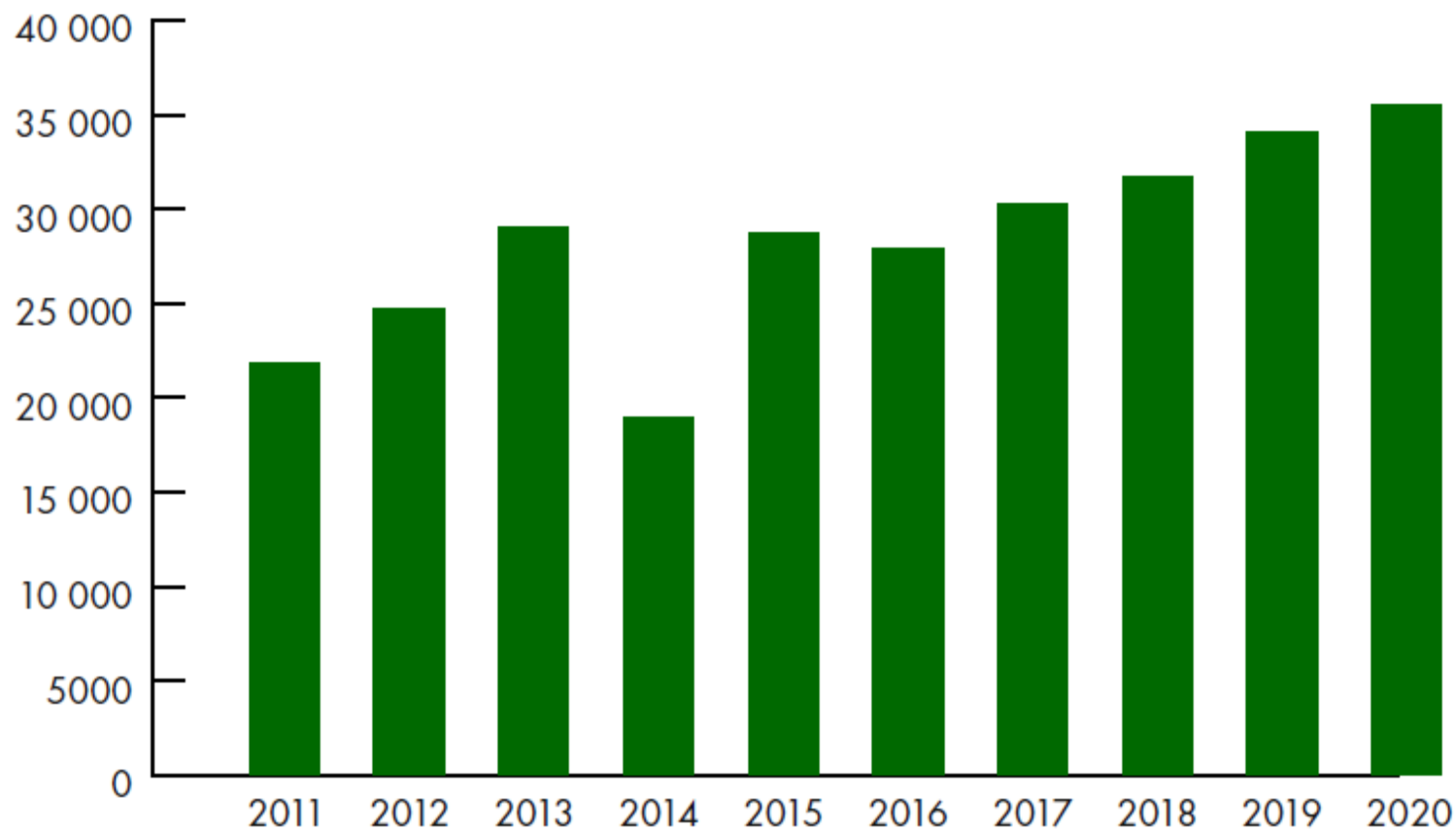
** od roku 2016 roční frekvence odvodu příspěvků do Fondu pojištění vkladů, rok 2016 obsahuje také platbu za 4. čtvrtletí 2015

Graf č. 2 **Počet institucí odvádějících příspěvky do Fondu pojištění vkladů za posledních 10 let**

Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2020, s. 14.

Graf č. 3 **Vývoj objemu finančních rezerv Fondu pojištění vkladů za posledních 10 let**

Struktura finančních rezerv Fondu pojištění vkladů byla ke konci roku 2020 tvořena z 90,3 % krátkodobými finančními

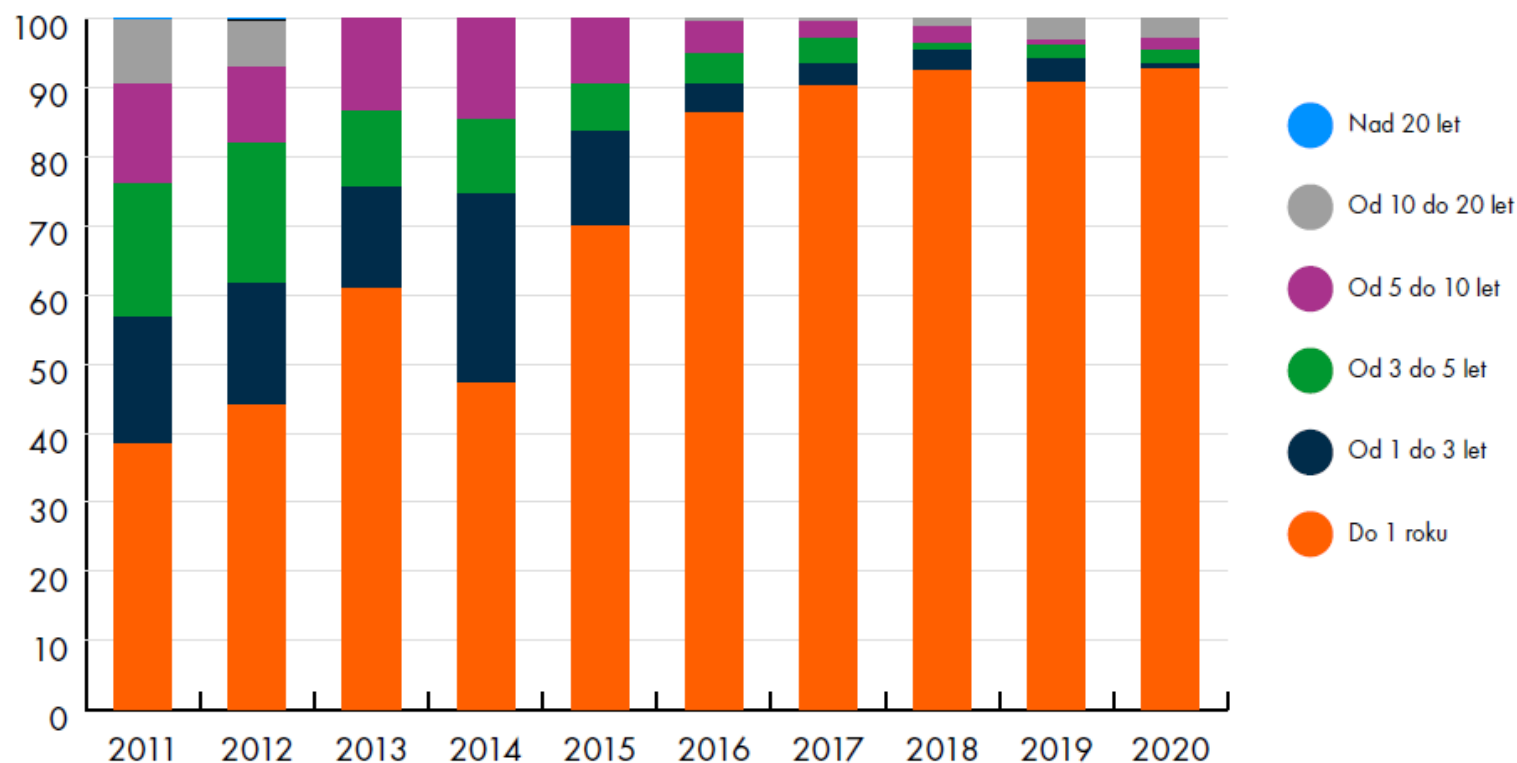
prostředky (depozity) a z 9,7 % tuzemskými státními dluhopisy emitovanými Ministerstvem financí České republiky.

Tabulka č. 5 **Struktura finančních rezerv podle instrumentu k 31. 12. 2020**

Druh instrumentu	Hodnota v mil. Kč
Běžné účty, termínované vklady, buy/sell a repo operace, pohledávky *	32 080,29
Dluhopisy:	3 431,72
z toho: Státní pokladniční poukázky	0,00
Státní dluhopisy	3 431,72
Celkem	35 512,01

* pohledávky vyplývající z finančních operací a nevyplacených kuponů

Graf č. 4 **Vývoj struktury finančních rezerv podle splatnosti za posledních 10 let**

Tabulka č. 7 **Souhrnný přehled příjmů a výdajů za rok 1994–2020**
(v mil. Kč)

I.	Příjmy	84 926,28
	Příspěvky od bank a družstevních záložen	60 437,81
	Příjmy ze soudního vyrovnání, likvidací, konkurzních a insolvenčních řízení	13 459,79
	Vratky vyplacených náhrad	130,51
	Vracené zálohy nevyplacených náhrad	89,66
	Přijaté úroky a jiné výnosy	7 808,51
	– výnosy z investování	7 701,76
	– úroky a ostatní finanční výnosy	106,75
	Přijaté úvěry	3 000,00
II.	Výdaje	49 401,56
	Náhrady pojistného	45 829,47
	Výdaje na činnost	450,91
	Výdaje na činnost FRK ¹	0,02
	Placené úroky	121,16
	Splátky úvěru	3 000
III.	Rozdíl příjmů a výdajů	35 524,72

Příklad

- Firma ABC využívá u banky XYZ následující bankovní produkty: běžný účet (zůstatek 750 tisíc Kč), termínovaný vklad (zůstatek 850 tisíc Kč), spořicí účet (zůstatek 900 tisíc Kč). Vypočítejte, kolik Kč dostane jako náhradu z Fondu pojištění vkladů v případě nesolventnosti banky XYZ (devizový kurz vyhlášený ČNB v rozhodný den: 24,50 Kč/EUR).
- Změnil by se nějak výsledek, kdyby devizový kurz v rozhodný den činil 26,50 Kč/EUR?

Příklad

- Pan Novák má na svém účtu u banky ABC zůstatek 3,5 mil. Kč. Vypočítejte, kolik Kč dostane jako náhradu z Fondu pojištění vkladů v případě nesolventnosti banky ABC (devizový kurz vyhlášený ČNB v rozhodný den: 25,50 Kč/EUR).
- Nyní vypočítejte výši náhrady ještě jednou, víte-li, že z uvedené částky 2 mil. Kč představuje náhrada za vypořádání SJM od bývalé manželky; tuto částku mu na účet zaslala šest týdnů před vyhlášením nesolventnosti banky ABC.

Skutečné náklady banky na získání depozit

- významným způsobem ovlivněny požadavky na PMR a pojištění vkladů

$$\text{Skutečné náklady na depozita} = \frac{\text{úroková sazba na depozita}}{1 - (\text{PMR} + \text{poj. vkladů})}$$

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud úroková sazba je 10 % a povinné minimální rezervy 12 %. Propočítejte náklady na depozita i pro aktuální hodnotu PMR.

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud jsou PMR 2 %, pojištění depozit 1,2 % a banka depozita úročí v průměru 3 %.

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud PMR činí 2 %, pojištění depozit 1,2 %. Banka termínová depozita úročí v průměru 3 %, depozita na viděnou 0,5 %. Součástí pasiv banky jsou depozita na požádání ve výši 500 mil. Kč, termínová depozita 1500 mil. Kč a vlastní kapitál 750 mil. Kč.

Kapitál

- odráží zainteresovanost akcionářů v bance
 - kolik by mělo být kapitálu?
 - akcionáři x regulátor
 - funkce kapitálu:
 - polštář, který tlumí ztráty vzniklé v důsledku působení nejrůznějších rizik
 - základ, ke kterému se poměřuje výnosnost do bankovníctví a vztahují se k němu různá regulativní opatření
 - nástroj konkurence a reprezentace, který vytváří důvěru v to, že v případě výkyvů v hospodaření nebudou případné ztráty přeneseny na věřitele banky
- malý kvantitativní, ale velký kvalitativní význam

Pravidla kapitálové přiměřenosti

- kapitál : aktiva
- kapitál požadovaný regulátory: skutečný kapitál
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové riziko
 - kapitál : rizikově vážená aktiva
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové a tržní riziko
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové, tržní a operační riziko
- kapitálové rezervy
- aktuální právní úprava:
 - Vyhláška ČNB č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry
 - Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky

Kapitálová přiměřenost v ČR (1)

- kapitál banky = kapitál tier 1 + kapitál tier 2
- banka musí splňovat tyto požadavky na kapitál:
 - poměr kmenového kapitálu tier 1 ve výši 4,5 %

$$P \text{ kmen. k. tier 1} = \frac{\textit{kmen. kap. tier 1}}{\textit{celk. obj. r. váž. exp.}} * 100(\%)$$

- kapitálový poměr tier 1 ve výši 6 %

$$KP \text{ tier 1} = \frac{\textit{kapitál tier 1}}{\textit{celk. ob. r. váž. ex.}} * 100(\%)$$

- celkový kapitálový poměr ve výši 8 %

$$\textit{Celkový KP} = \frac{\textit{celkový kapitál}}{\textit{celk. obj. riz. váž. expoz.}} * 100(\%)$$

Kapitálová přiměřenost v ČR

(2)

- celkový objem rizikové expozice zahrnuje:
 - rizikově vážené expozice pro úvěrové riziko a riziko rozmělnění
 - požadavky na kapitál pro poziční riziko obchodního portfolia banky a pro velké expozice přesahující limity
 - požadavky na kapitál k měnovému, vypořádacímu a komoditnímu riziku
 - požadavky na kapitál k riziku úvěrových úprav v ocenění nástrojů OTC derivátů
 - požadavky na kapitál k operačnímu riziku
 - objemy rizikově vážených expozic pro riziko protistrany
- násobí se číslem 12,5

Kapitál tier 1

- kmenový kapitál tier 1
 - kapitálové nástroje + emisní ážio + nerozdělený zisk + kumulovaný ostatní úplný výsledek hospodaření + ostatní fondy + rezervní fond na všeobecná bankovní rizika – ztráta běžného účetního roku – nehmotná aktiva – významné kapitálové investice do jiných finančních institucí
- vedlejší kapitál tier 1
 - kapitálové nástroje po splnění podmínek + s nimi související emisní ážio – stanovené odpočty kapitálových investic do vlastních nástrojů

Kapitál tier 2

- kapitálové nástroje a podřízené půjčky po splnění podmínek + s nimi související emisní ážio + některé další položky – kapitálové investice
- podmínky pro zahrnutí nástrojů do kapitálu tier 2:
 - nástroje jsou vydány, podřízené půjčky jsou získány a plně uhrazeny
 - prostředky neposkytla banka, její dceřiné podniky ani podniky, v nichž má banka nejméně 20 % podíl, a to ani nepřímo
 - nárok na jistinu je zcela podřízen pohledávkám všech nepodřízených věřitelů
 - nástroje nebo podřízené půjčky nejsou zajištěny bankou, dceřinými podniky, mateřskou finanční holdingovou společností nebo jejími dceřinými podniky, podnikem s úzkým propojením
 - mají dobu splatnosti min. 5 let
 - mohou být vypovězeny či předčasně splaceny nejdříve 5 let po jejich vydání a po splnění podmínek
 - v posledních pěti letech se zahrnují v klesající výši
 - a další...

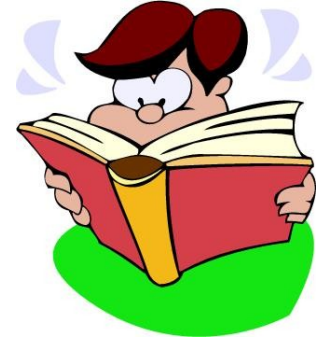

Kapitálové rezervy

- bezpečnostní kapitálová rezerva (2,5 % CORE = celkového objemu rizikové expozice)
- proticyklická kapitálová rezerva (0 – 2,5 % CORE)
- kapitálová rezerva pro krytí systémového rizika (až 1 % CORE)
- kapitálová rezerva pro G-SVI (1 – 3,5 % CORE)
- kapitálová rezerva pro J-SVI (až 2 % CORE)

Úkol: povinně prostudovat:

- vybrané části Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky:
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02013R0575-20201228&qid=1614419000448&from=EN>
 - stačí články 25, 26, 28, 36–40, 42–47, 50–52, 56, 61–67, 71–72, 92

Příklad

- Základní kapitál banky činí 5 mld., nerozdělený zisk 6 mld., zůstatek v rezervních fondech 1 mld., podřízený dluh 3 mld., významné kapitálové investice vztahující se k tier 1 6 mld., celkový objem rizikově vážené expozice je 85 mld. Vypočítejte kapitálovou přiměřenost banky (kapitálový poměr tier 1 a celkový kapitálový poměr), výsledek komentujte.

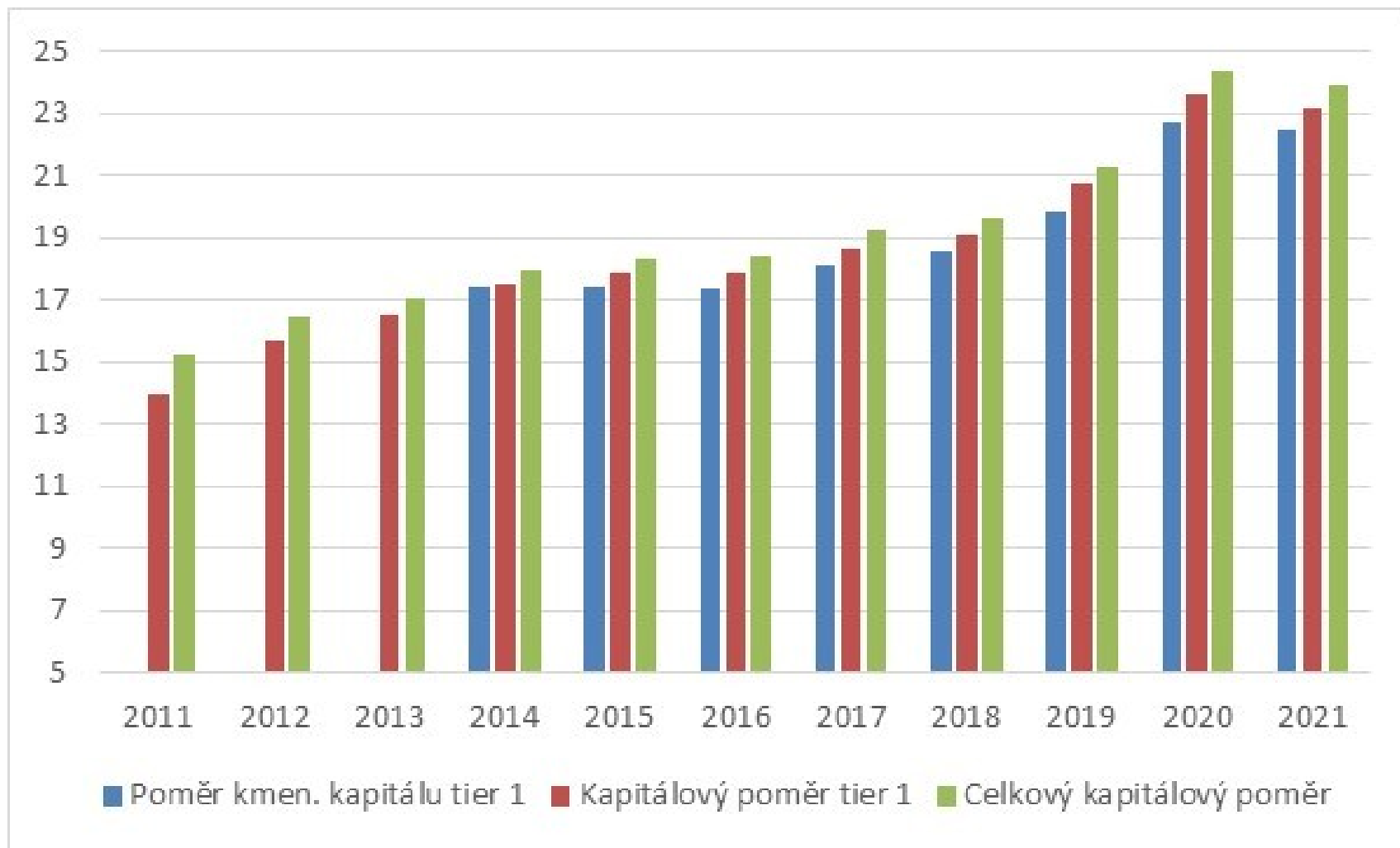

Příklad

- Základní kapitál banky činí 8 mld., nerozdělený zisk 2,5 mld., emisní ážio k základnímu kapitálu 0,5 mld., goodwill 1 mld., podřízený dluh 2 mld., významné kapitálové investice vztahující se k tier 1 1,5 mld., celkový objem rizikově vážené expozice je 55 mld. Vypočítejte kapitálovou přiměřenost banky (kapitálový poměr tier 1 a celkový kapitálový poměr), výsledek komentujte.

Kap. přiměřenost v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=55235&p_strid=B AH&p_lang=CS

Kap. přiměřenost v ČR

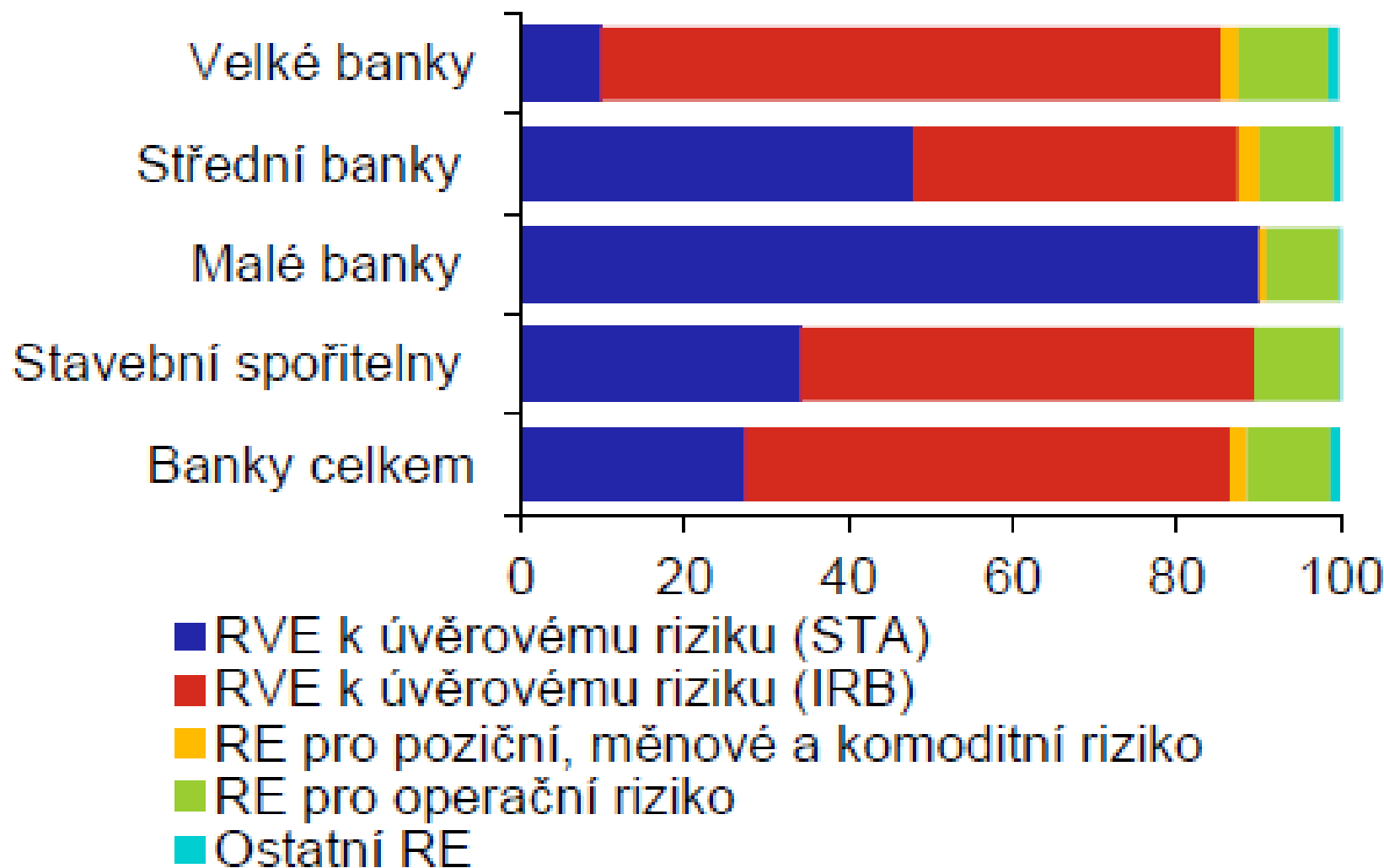

Kapitálová vybavenost	2018	2019	2020
Regulační kapitál celkem (v mld. Kč)	493,5	539,9	630,9
v tom:			
Tier 1	480,2	527,2	611,8
Tier 2	13,3	12,7	19,1
Celkový kapitálový poměr (v %)	19,6	21,3	24,4
Kapitálový poměr Tier 1 (v %)	19,1	20,8	23,6
Pákový poměr (v %)	6,7	7,1	7,8

Zdroj: ČNB: Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2020, s. 48.

Graf B.12 Struktura rizikových expozic

(v %, stav k 31. 12. 2020)

Nedepozitní závazky

- použití:
 - dosažení krátkodobé rovnováhy v bilanci banky
 - zajištění požadované výše povinných minimálních rezerv
 - zajištění likvidity banky
- existují ale i dlouhodobé nedepozitní závazky

MĚJTE SE HEZKY

